

Participatieverslag beleidsnota “Doarpen oan set”- Dorpenbeleid Opsterland 2025

De beleidsnotitie “Doarpen oan set”- Dorpenbeleid 2025-2030 is op participatieve wijze tot stand gekomen. Zowel interne medewerkers, Plaatselijke Belangen, Dorpshuisbesturen, inwoners en de raad hebben input gegeven. In deze notitie beschrijven wij het participatieproces.

Externe Participatie

In november 2023 organiseerden wij twee netwerkbijeenkomsten met de Plaatselijke Belangen en de dorpsbesturen. Tijdens deze bijeenkomsten evalueerden wij de huidige werkwijze van samenwerking tussen de gemeente en de dorpen en de instrumenten die we daarvoor inzetten.

Doarpspetearen

Ten behoeve van de totstandkoming van dit beleid organiseerden wij in maart 2024 vier Doarpspetearen met de inwoners van Lippenhuizen, Ureterp, Beetsterzwaag en Luxwoude. Wij spraken met de inwoners aan de hand van een zogenaamde Dorpsfoto over de veranderende bevolkingssamenstelling en de impact daarvan op de leefbaarheid in de dorpen. Ruim honderd inwoners en de Plaatselijke Belangen namen deel.

Dorpsfoto's

De Dorpsfoto is een feitenblad die een beeld geeft van de huidige situatie van een dorp. De dorpsfoto omvat feiten en cijfers over onder andere de demografische bevolkingsgegevens, de zorgconsumptie, het voorzieningenniveau, de bestaande woningvoorraad inclusief bijbehorende energie labels, het aantal meldingen openbare ruimte, de contouren van het binnen- en buiten stedelijk gebied en de bedrijvigheid binnen het dorp. De Dorpsfoto's hielpen om het bewustzijn van inwoners over de veranderende samenleving en de impact daarvan op de dorpen te vergroten.

Interne participatie

Beleidsambtenaren van het ruimtelijke en sociale domein waren actief betrokken via een projectteam en expertisegesprekken. Het college van B&W nam twee keer deel aan dit proces, waarbij ze standpunten innamen bij inhoudelijke stellingen. De gemeenteraad werd betrokken door middel van een informatiebijeenkomst, een lezing van Anke Siegers over een nieuwe route voor participatie en een discussienota.

Ter inzage

De concept nota heeft van 15 juli tot 15 oktober 2024 ter inzage gelegen bij de Plaatselijke Belangen. Zes Plaatselijke Belangen hebben gereageerd op de conceptversie van het Dorpenbeleid. De zienswijzen zijn afgewogen en verwerkt in de definitieve nota.

Zienswijzen Plaatselijke Belangen

1. Meerdere Plaatselijke Belangen hebben aangegeven zich zorgen te maken over de toenemende werkdruk van de vrijwillige besturen in de dorpen. Het is steeds lastiger om vrijwilligers (met name voor bestuurlijke functies) te vinden en er wordt vaker een beroep gedaan op de Plaatselijke Belangen om te participeren in gemeentelijke projecten en bij het tot stand komen en evalueren van beleid. Daar komt bij dat er door toenemende wet- en regelgeving steeds meer deskundigheid van vrijwilligers wordt gevraagd. In de conceptnota wordt beschreven dat er extra ingezet gaat worden op advies en ondersteuning aan besturen ten aanzien van organisatorische vraagstukken en dat dit geborgd wordt in de het welzijnsbeleid van de gemeente. Dit kan beter worden geborgd binnen het dorpenbeleid aangezien de onderwerpen breder liggen dan alleen de vraagstukken op het gebied van welzijn.

Hoe is dit verwerkt in het Dorpenbeleid

Het betrekken van de Plaatselijke Belangen bij gemeentelijke projecten en beleid is niet nieuw. Het Dorpenbeleid beschrijft de werkwijze zoals we sinds het coalitieakkoord “Mei inoar foarút 2022-2026” hebben ingezet. Om de balans tussen het betrekken van de dorpen en het overvragen van de vrijwillige besturen te monitoren is in het Dorpenbeleid opgenomen dat dit een vast agendapunt wordt bij de ambtelijke en bestuurlijke overleggen.

Het dorpenbeleid is sterk verbonden met aanpalende beleidsterreinen als Sport, cultuur en welzijn. Vanuit het welzijnsbeleid investeren we in het versterken van de sociale basis in de dorpen. De dorpsorganisaties (verenigingen en stichtingen) vormen de infrastructuur van deze sociale basis. De ondersteuning van de vrijwillige besturen borgen we binnen het Dorpenbeleid. De ondersteuning bieden we enerzijds vanuit de bestaande capaciteit, kennis en expertise binnen de ambtelijke organisatie. Anderzijds door meer samen te werken met ketenpartners als Doarpswurk, Sport Fryslân en bijvoorbeeld Katalis.

2. Er wordt in de conceptnota gesteld dat de Plaatselijke Belangen worden gefaciliteerd met de dorpsbudgetten. Het dorpsbudget is bestemd voor initiatieven die leefbaarheid vergroten, zoals is vastgesteld door de raad. Het budget is niet voor het faciliteren van Plaatselijke Belangen. Het is Plaatselijk Belang niet toegestaan om exploitatiekosten te bekostigen uit het dorpsbudget. Met deze zin wordt beeld geschetst dat de gemeente Plaatselijk Belangen faciliteert in hun bestuurlijke taken. Daarnaast is het wenselijk dat het jaarlijks indexeren van de dorpsbudgetten wordt opgenomen in het beleid.

Hoe is dit verwerkt in het Dorpenbeleid

Het klopt dat het niet toegestaan is om organisatiekosten van Plaatselijke Belangen te bekostigen uit de dorpsbudgetten. Het Dorpenbeleid is hierop aangepast. Voor de subsidieregeling ‘Dorpsbudgetten’ is net als bij andere gemeentelijke subsidieregeling een subsidieplafond ingesteld. De subsidieregelingen worden niet jaarlijks geïndexeerd maar per beleidsperiode geëvalueerd en eventueel bijgesteld. De regeling ‘Dorpsbudgetten’ sluit aan bij

de andere gemeentelijke regelingen.

3. In hoofdstuk vijf worden de concrete doelstellingen beschreven. Drie van de tien doelstellingen liggen buiten de beïnvloedingssfeer van de gemeente. Het gaat om de volgende doelstellingen:
 2. De organisatiekracht van Plaatselijke Belangen is op peil, zodat dat vrijwilligers hun taken met plezier kunnen blijven doen.
 3. Plaatselijke Belangen en andere dorpsorganisaties weten elkaar te vinden en werk samen om de leefbaarheid in de dorpen te behouden of versterken.
 4. In 2030 is de diversiteit van de bestuursleden van Plaatselijke Belangen vergroot, waardoor er een representatievere afspiegeling van het dorp is ontstaan.Plaatselijk Belang is een zelfstandig orgaan en legt enkel verantwoording af aan haar leden.

Hoe is dit verwerkt in het Dorpenbeleid

Het klopt dat de bovenstaande doelstellingen buiten de invloedsfeer van de gemeente liggen. Het dorpenbeleid is hierop dan ook aangepast. In plaats van dit als concrete doelstellingen te benoemen zijn ze nu toegevoegd als belangrijke waarden waar de gemeente aan hecht.

4. De totstandkoming van het dorpenbeleid is gebaseerd op vier Doarpspetearen. Dit betekent dat elf dorpen niet hebben geparticipeerd.

Hoe is dit verwerkt in het Dorpenbeleid

Naast de vier Doarpspetearen hebben alle Plaatselijke Belangen en dorpshuisbesturen vooral ook input geleverd tijdens een tweetal netwerkbijeenkomsten en tijdens de ambtelijke- en bestuurlijke overleggen.

De Doarpspetearen dienden als pilot om effectieve manieren van inwonersparticipatie te verkennen. Tijdens deze avonden spraken wij met de inwoners over de leefbaarheid in de dorpen aan de hand van een zogenaamde Dorpsfoto; een feitenblad dat een beeld geeft van de huidige situatie in een dorp, de veranderende bevolkingssamenstelling en de impact daarvan op de leefbaarheid. De signalen over dreigende overvraging van vrijwilligers die we van de Plaatselijke Belangen en dorpshuisbesturen ontvingen werden tijdens de Doarpspetearen nog eens bevestigd. De persona van Jan die in het dorpenbeleid wordt beschreven is hierop gebaseerd.